

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

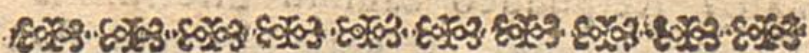
De Angelis Actibvs humanis, & Legibus

Vindalium, 1646

Cap. IV. An dentur actus humani indifferentes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38834

quatenus hoc fit ex bonis alterius, inuito Domino, erogatis.

CAPVT IV.

An dentur actus humanis indifferentes.

CONCLUSIO I.

Dantur aliqui actus indifferentes, secundum speciem suam.) Probat-ur ex art. 8. quia actus humanus habet speciem ab obiecto, relato ad principium actuum humanorum, quod est ratio: unde si obiectum includit aliquid conueniens ordini rationis, erit actus bonus secundum suam speciem, sicut dare elemosynam indigenti: si autem includat aliquid repugnans ordini rationis, actus erit malus secundum speciem, sicut furari. Quod si contingat, obiectum non includere aliquid pertinens ad ordinem rationis, siue per modum conuenientis, siue per modum disconuenientis, erit actus secundum speciem indifferens, sicut (inquit S. Doctor leuare festucam, ire ad campum, &c.

Dices 1. repugnat quod obiectum non sit conueniens, aut disconueniens, cum inter hac duo non detur medium.

DE BEATITVDINE. CAP. IV. 123

Respondeo hoc totum gratis affirmari, quia sicut potest dari obiectum aliquod medium inter præceptum, & prohibitum, quod nempe neutrum est, ita potest dari obiectum medium inter conueniens, & disconueniens positiuè. Quod si instes, bonum & malum opponi priuatiuè, adeoque inter illa non dari medium, responsio in promptu est 1. antecedens dubium esse, patebit ex infra dicendis, de formalitate peccati, 2. eo gratis dato, falsam esse consequentiam; quia inter formam, & illius priuationem, datur mera negatio formæ non debitæ.

Dices 2. cum species rerum sint immutabiles, si esset aliquis actus quoad speciem indifferens, sequeretur talem actum non posse fieri bonum, vel malum, quod tamen absurdum est. Respondeo negando id sequi, eam quando dicimus actum aliquem esse indifferens, secundum speciem; hoc non debet sic intelligi, ut per differentiam aliquam positiuam constituatur in tali specie, sed ita ut dicatur indifferens negatiuè, quatenus etsi capax sit relationis conuenientiae, aut disconuenientiae ad rectam rationem, adeoque bonitatis, aut malitiae neutrum tamen de facto ex illis habet.

CONCLUSIO II. Ex probabi-

F 2

lioni sententia, non datur actus aliquis indifferens in indiuiduo, sed omnis eiusmodi actus; si procedat ex sufficienti deliberatione est bonus, aut malus.) Ita S. Doctor art. 9. quod probat, quia cum sit rationis ordinare, actus à ratione deliberatiua procedens; si non sit ad debitum finem ordinatus, ex hoc ipso repugnat rationi, & habet rationem mali: si verò ordinetur ad debitum finem, conuenit cum ordine rationis, vnde habet rationem boni: necesse est autem, quod vel ordinetur, vel non ordinetur ad debitum finem. Quare necesse est, omnem actum hominis à deliberatiua ratione procedentem in indiuiduo consideratum, bonum esse, vel malum.

Confirmatur hæc ratio, nam dubitari non potest, quin sit malum, non apponere bonum finem operationi, si homo teneatur suas omnes actiones in bonum finem referre. Quod autem ad hoc teneatur, probatur 1. quia ex fide constat, hominem in die iudicij rationem redditurum de verbo otioso, dicitur autem verbum otiosum, quod caret fine debito. 2. quia cum ipse homo creatus sit propter bonum finem, quæ ratio est, cur non teneatur omnes suas actiones in eum finem dirigere? 3. quia si ille culpam incur-

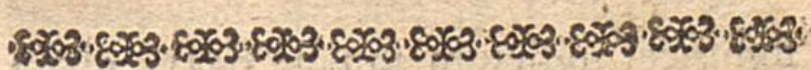
rit, qui pecunias inutiliter, seu sine bono fine expendit; quomodo peccatum cauebit, qui operationes suas, multò preciosiores auro, vel argento in nullum bonum finem refert? 4. quia planè illicitum est vti fruendis, aut frui vtendis, at non referre operationes suas in finem aliquem bonum, quid hoc aliud est quàm frui vtendis?

Dices 1. valde durum videri, quòd omnes actus non relati in finem bonum, sint peccata, quia sic innumera ferè peccata venialia singulis diebus ab hominibus committerentur. Deinde. fricare barbam, expuere in terram, mouere pedem vel manum, & similia, essent sufficiens materia confessionis, si non referrentur in bonum finem, hoc autem videtur ridiculum. Respondeo 1. supposita obligatione operandi ob finem honestum, sequi omnes actus deliberatos in eiusmodi finem non relatos, esse peccata; neque hoc magis durum debere videri, quàm quòd omnia verba otiosa sint peccata. Cur enim actio otiosa non erit mala, si verbum otiosum malū est? Respondeo 2. multas ex dictis actionibus, plerùmque fieri incogitanter, aut sine sufficienti deliberatione, sicque non esse malas: aliquando verò fieri ob leue ali-

quod commodum naturæ, qua ratione sunt aliquantulum bonæ. Respondeo 3. quando actus illi deliberatè fiunt, sine villo fine bono, esse sufficientem materiam confessionis, neque hoc esse ridiculum, cum alij actus otiosi sub confessionem cadere possint, ac præterea opus non sit, prædictos actus in particulari declarare, sed sufficiat si pœnitens generatim dicat, se varios actus otiosos edidisse; sicut se dicit plura verba otiosa protulisse.

Dices 2. si potest dari actus indifferens quoad speciem, quare non & in individuo? Nulla enim est species, quæ sub se non contineat, aut continere possit aliquod individuum. Respondeo ex S. Doctore ad 1. duobus modis posse dici aliquem actum indifferentem quoad speciem, primò ita vt ex sua specie debeat ei quòd sit indifferens, secundo quia non habet ex sua specie quòd sit bonus, vel malus, potest tamen per aliquid aliud fieri bonus vel malus. Si daretur actus quoad speciem indifferens priori modo, sequeretur posse etiam dari aliquem actum indifferentem, quoad individuum. Verum quia quãdo nos admittimus actum aliquem indifferentem quoad speciem, loquimur tantum in posteriori sensu, hinc non potest colligi,

DE BEATITVDINE. CAP. IV. 127
actum etiam indifferentem quoad indi-
uiduum, esse possibilem. Quia quando
proceditur ad opus, oportet vt actio alio-
qui secundum se, & ex parte obiecti in-
differentis, habeat finem, aliasque circun-
stantias debitas, vel iis careat; ac proinde
sit bona, vel mala, non quidem ratione
obiecti, quia sic semper est indifferens,
sed ratione circumstantiarum.

CAPVT V.

De conscientia.

SECTIO I.

Quid sit.

CONCLUSIO I.

Conscientia est actus ille intelle-
ctus, quo iudicamus aliquid esse
faciendum aut non faciendum.) Vt hoc
clarius percipias, Notandum 1. ex S.
Thoma 1. p. quæst. 79. art. 13. conscien-
tiam consistere in actu, vt patet, tum
quia ex vi nominis, dicit ordinem seu